

Letter 'ik'

Ik heb ooit een klein prinsesje leren lezen en schrijven. Prinses Irene heette ze, ze was vier jaar en vijf maanden, en ze was echt een toppertje. In iets van tien dagen hebben wij samen het hele alfabet geleerd, we konden woorden als 'kat', 'gat', 'tik' en 'ik' goed lezen, we waren al bijna klaar en we waren bij de letter 'u'.

En toen, bij dit ene lettertje, ging het opeens fout.

Ik liet haar, zoals altijd, de letter zien, liet haar deze goed bekijken en zei:

"En dit hier, uwe Hoogheid, is de letter 'u'."

Irene keek me verbaasd aan en zei:

"Ik?"

"Waarom 'ik'? Wat voor 'ik'? Ik zei u toch: de letter 'u'!"

"De letter ik?"

"Niet 'ik', maar 'u'!"

Ze keek nog verbaasder en zei:

"Dat zeg ik dus ook: ik."

"Niet u, maar de letter 'u'!"

"Niet ik, maar de letter 'ik'?"

"Ach, Hoogheid, Hoogheid! Waarschijnlijk, Hoogheid, bent u te veel aan het leren deze dagen.

Snapt u nou echt niet dat ik niet u bedoel, maar dat de letter zo heet, 'u'?"

"Nee," zegt ze dan, "waarom zou ik het niet snappen? Ik snap het."

"Wat snapt u?"

"Ik ben het niet, maar de letter heet zo: 'ik'."

Oef! Echt hoor, wat moet ik nou met haar aan? Hoe kan ik haar, alsjeblieft zeg, uitleggen dat u - niet u is, dat ik - niet ik is, dat zij - niet zij is en überhaupt dat 'u' gewoon een letter is.

"Nou," zei ik ten slotte, "nou, kunt u eens iets over mij vertellen, dan moet u de letter 'u' namelijk gebruiken. Snapt u het? Over MIJ. Dus vertel maar eens, welke kleur kleding heb ik bijvoorbeeld?"

Ze begreep het zogenaamd. Ze knikte. Toen vroeg ze:

"Moet ik het zeggen?"

"Nou, kom maar op!"

En ze begint te praten. Maar... niet over MIJ, maar over zichzelf!

Ze zegt dus:

"Nou, mijn jurkje is dus rood en mijn schoenen zijn..."

"Zeg ho eens even! Ik vroeg u iets te vertellen over MIJ!"

"Ik praat nu toch ook over mezelf?"

"Niet over u, over mij!"

"Maar dat doe ik toch ook?"

"Och jij..."

Ik hield het niet uit, sprong op, greep naar mijn hoofd en rende door de kamer. Vanbinnen kookte ik als water in een theepot. En die arme Irene zat daar maar, gebogen over haar boekje, keek af en toe naar me en snikte heel zielig. Ze voelde zich waarschijnlijk schuldig, dat ze zo dom deed. Maar ik voelde me ook schuldig, omdat ik - een volwassen mens - een klein mensje niet kon leren hoe ze zo'n makkelijke letter als de 'u' goed moest lezen.

Uiteindelijk had ik toch nog iets bedacht. Ik liep snel naar het meisje toe, duwde mijn vinger op mijn neus en zei:

“Wie is dit?”

Ze zegt:

“Dat bent u.”

“Kijk eens aan... Snapt u het? En dat is de letter ‘u’!”

Ze zei:

“Ik snap het...”

Haar lipjes trillen en ze trekt haar neus op: ze is nog net niet aan het huilen.

“En wat,” zeg ik, “snapt u dan precies?”

“Ik snap” zegt ze, “dat u het bent.”

“Klopt! Toppertje! En dat is dus de letter ‘u’. Duidelijk?”

“Duidelijk,” zegt ze. “Dat is de letter ik.”

“Niet ik, maar u!”

“Niet u, maar ik.”

“Niet u, maar de letter ‘u’!”

“Niet ik, maar de letter ‘ik’.”

“Niet de letter ‘ik’, in godsnaam, maar de letter ‘u’!”

“Niet de letter ‘u’, in godsnaam, maar de letter ‘ik’!”

Ik sprong weer op en begon weer door de kamer te rennen.

“Zo’n letter is er niet!” schreeuwde ik. “Snap het nou, Hoogheid! Zo’n letter is er niet en hij zal er ook nooit zijn! Er is wel de letter ‘u’. Snapt u het? U! De letter ‘u’! Herhaal eens wat ik zeg: u! u! u!”

“Ik, ik, ik,” stamelt ze, waarbij ze amper haar lippen beweegt. Daarna liet ze haar hoofd vallen op de tafel en begon te huilen. En zo hard en zielig, dat mijn woede meteen wegviel. Ik had medelijden met haar gekregen.

“Goed dan,” zeg ik. “Zoals u ziet, zijn wij samen een beetje overwerkt. Pak uw boeken en schriften in, ga maar buitenspelen. Voor vandaag is het genoeg.”

Ze propte op de een of andere manier haar spulletjes in haar tasje, en zonder nog een woord tegen me te zeggen, ging ze struikelend en snikkend de kamer uit.

En ik, nu alleen in de kamer, dacht na: wat moet ik nou doen? Hoe kunnen we haar uiteindelijk die verdomde letter ‘u’ leren?

“Goed dan,” besloot ik. “Laten we het maar vergeten. We beginnen de volgende les gewoon meteen met lezen. Misschien is het zo het beste.”

En de volgende dag, toen Irene, opgewekt en rood na het buitenspelen, naar de les kwam, zei ik niets meer over gisteren, maar liet haar gewoon het leesboek lezen, opende een pagina ergens in het midden en zei:

“Nou, Hoogheid, kom op, lees eens iets voor.”

Ze wiebelde eventjes op haar stoel, zoals altijd voor het lezen, zuchtte en stak haar vinger en neus in het boek. Ze bewoog haar lippen en las toen in een adem:

“De biks naar Iktrecht.”

Ik sprong verrast op in mijn stoel:

“Wat? Wat voor een Iktrecht? Welke biks? Wat is nou weer een biks?”

Ik kijk in het boek, er staat zwart op wit:

‘De bus naar Utrecht.’

U lacht, beste lezer? Natuurlijk, zelfs ik moest lachen. Ik zeg:

“Utrecht, Irene! Het is Utrecht en niet Iktrecht!”

Ze zei verrast:

“Utrecht? Maar... dat betekent dus dat dit letter ‘u’ is?”

Ik wilde al zeggen: "Natuurlijk is het de letter 'u'." Maar ik dacht even snel na: "Nee, mevrouw! Ik weet al wat er gaat gebeuren. Als ik nu 'u' zeg, beginnen we vast weer van voor af aan. Nee, daar trappen we niet nog eens in."

En ik zeg:

"Jazeker. Dit is de letter 'ik'."

Natuurlijk is het niet erg goed om te liegen. Het is zelfs erg slecht. Maar wat kon ik doen? Als ik 'u' had gezegd en niet 'ik'... wie weet waren we dan nog steeds bezig! En misschien zou die arme Irene het dan zo haar hele leven hebben gezegd: 'Iktrecht' in plaats van Utrecht, 'biks' in plaats van bus, 'veiklen' in plaats van veulen en 'kikrk' in plaats van kurk. En Irene, godzijdank, is al zo groot geworden! Ze spreekt alle letters foutloos uit, zoals ik al verwachtte, en schrijft me brieven zonder een enkele spelfout erin.

<Einde vertaling 6>